

САСТАВЉАЊЕ ЗАДАТАКА ЗА КОМАНДНО-ШТАБНЕ РАТНЕ ИГРЕ

Један од начина обуке старјешинског кадра су командно-штабне ратне игре помоћу којих се штабови и команде оспособљавају за руковођење у рату, рјешавајући задатке у условима што приближнијим стварности. Успјех тих игара зависи, поред осталог, од умјешног састављања задатака, коришћења искустава прошлих ратова и правилног предвиђања онога што може донијети будући рат. Зато је потребно и корисно састављати задатке, тако да се почетном ситуацијом учесници ставе у услове почетка рата, како би руководство вјежбе било у могућности да помоћу разноврсних претпоставки, почев од изненађења, мобилизације, концентрације, непопуњености па до разних маршева, обучи и провјери оспособљеност штабова и команди за вршење функционалних дужности. Исто тако, и при давању задатака у даљем оперативном развоју треба поклонити пуну пажњу давању таквих претпоставки које ће учесника изненадити, по којима ће они радити у условима слабије попуњености или имати тешкоћа у погледу комуникација и мостова и сл. Да бих био јаснији, навешћу два примјера о томе како замишљам да би требало састављати задатке за КШРИ са изненађењем на почетку рата. У једном се, на примјер, може дати претпоставка да су „Плави“, под видом објављеног маневра, извршили концентрацију јачих снага, већином механизованих и ваздушнодесантних јединица, да су добро обезбиједили концентрациску просторију од непожељних елемената и да су изненада извршили напад на већи дио територије „Црвених“. Јединице и установе „Црвених“ затечене су у потпуно мирнодопском стању. Општа замишљао о раду „Плавих“ је да изненадним и истовременим нападом на два изразита правца створе забуну о правцу главног удара, онемогуће организовану мобилизацију и концентрацију снага и средстава „Црвених“, те да брзо продру замишљеним правцем у циљу отсјецања једног дијела нападнуте територије у вези са својим операцијама у сусједним земљама или на другим правцима.

Код тог задатка учесницима се у почетку игре не би уручивао никакав оформљени задатак са прилозима ситуација родова и служби, како је то донекле уобичајено. Дали би им се само карте и преглед јединица и установа (мирнодопских и ратних) којима ће располагати на вјежби. Попуњеност људством, стоком и материјалним средствима треба да одговара стварном стању. Учесници би о раду про-

тивника — „Плавих“ — добијали податке постепено, увођењем у ситне и разноврсне ситуације помоћу обавјештења из разних обавјештајних извора, на основу којих би у почетку било тешко процјенити ситуацију и одредити да ли је у питању провокација или стваран напад. Тек добром процјеном свих података, њиховим упоређивањем и правилним закључцима могло би се схватити да је ријеч о стварном нападу, а затим, доцније, могао би се одредити правац главног непријатељског удара. У изнијетом примјеру учесници вјежбе стављени су у ситуацију да претпостављену команду извјештавају о отпочињању непријатељских дејстава и о предузетим мјерама у насталој ситуацији.

Код тог задатка тежиште би било на правилној процјени ситуације и брзом одлучивању, тојест да се брзо и правилно процјењује ситуација, доносе закључци и са пуно иницијативе и одговорности дају приједлози и доносе одлуке, док би се мање пажње обрађало изради уобичајене документације. Напримјер, када би учесници уочили да је непријатељ отпочео напад, морали би брзо извршити процјену ситуације, дати приједлоге и одлучити којим расположивим снагама и каквим борбеним дејствима спријечити или успорити изненадни продор непријатеља, како обезбиједити успјешно извршење мобилизације и концентрације, гдје и до када извршити концентрацију главних снага и средстава, гдје их употријebити и какав вид борбе предузети. Затим, да ли снаге уводити у борбу по дијеловима или дозволити да непријатељ продре у већу дубину, па тек тада, груписаним снагама и средствима, предузети одговарајуће мјере против његових дејстава. Извршење тих задатака захтијевало би од старјешина да озбиљно воде рачуна о свим елементима који би утицали на брзо и правилно рјешење и учеснике вјежбе приближили стварној ратној ситуацији.

Други задатак би по замисли био сличан првome, али непријатељ не би успио да постигне потпуно изненађење. Два дана раније, недалеко од границе територије „Црвених“ била би откривена концентрација трупа којима су „Плави“ намјеравали извршити изненадни напад, а онда новомобилисаним снагама проширивати постигнути успјех. Иако се по претпоставци не би знало због каквих намјера непријатељ концентрише своје снаге, „Црвени“ би, у циљу предострожности, дан пре отпочињања непријатељских дејстава активирали приграничне јединице и установе на правцима на којима би непријатељ могао да испољи своја нападна дејства.

Игра би отпочела активирањем приграничних јединица и установа и прикупљањем података о намјерама и циљу непријатељске концентрације. О почетку дејства непријатеља учесници би били информисани кратким претпоставкама, слично као и код првог задатка. Разлика би била само у томе што би се одмах могло уочити да непријатељ стварно припрема напад.

Извођење таквих задатака и са претпоставкама које учеснике стављају у најтеже могуће ратне ситуације, из којих би требало изаћи оперишући својим стварним снагама и средствима, било би веома поучно и корисно. Поред уочавања иницијативности, прони-

цљивости, способности за брзу процјену ситуације, правилног и брзог одлучивања код старјешина, као и даљег развоја тих њихових особина, тако организоване КШРИ допринијеле би да се провјери и оцјени стварна вриједност неких других важних послова који се свршавају у току мира за потребе успјешнијег вођења рата. Ту, прије свега, долази у обзир сагледавање реалности планова мобилизациског развоја, провјера подесности размјештаја разних материјалних резерви у односу на могућности дотура и попуне јединица и установа, оцјена капацитета путног и жељезничког саобраћаја у односу на расположива саобраћајна средства, и многи други за вођење рата важни елементи. Уочила би се — нарочито у односу на поједине стратегиске и операциске правце — и правилност локације мирнодопских јединица које у таквим ситуацијама морају обезбиједити мобилизацију и концентрацију снага и средстава по дубини и по фронту. Но, ваља напоменути, да би се ти и још многи други важни проблеми могли уочити, неопходно је да се КШРИ заснивају на потпуно стварном стању снага и средстава и на земљишту на коме је јединица дислоцирана.

При састављању задатака за КШРИ важно питање претставља и постављање односа снага и средстава. Код понеких састављача задатака осјећа се тежња да тај однос буде 3 : 1 у нападу или обратно ако је у питању одбрана. Кад би се таква пракса усталила и кад би се поменути однос примјењивао без изузетака и шаблонски, код појединих млађих старјешина могло би се оформити погрешно схватање о вриједности осталих елемената који утичу на успјешан исход боја и учинити то да се не осјећају довољно одговорним за успјешно извршење задатака у рату ако не располажу наведеним односом снага и средстава. Да би се избјегла свака могућност за тако погрешно васпитање, потребно је правити разне комбинације.

Ако се посвијети више времена и пажње састављању задатака, удубљујући се и свестрано анализирајући све потребне елементе у односу на конкретан задатак, квалитет КШРИ и њихов васпитни значај могу се још знатно унаприједити. Таквим радом убједљивије ће се оформити схватање да се различитом јачином снага и средстава, у разним ратним ситуацијама, могу успјешно рјешавати борбени задаци ако се добро процјени ситуација, донесе правилна одлука и одабере најпогоднији тренутак за њено спровођење у живот.